

ИЗЛОЖБА ПРОСТОРНИХ ИНСТАЛАЦИЈА

Естер
 Милентијевић
27. децембар 2022 - 10. јануар 2023. године. Косовска Митровица

ЗНАЊЕ, комбинована техника, 100x100 цм, 2017.

СПИРИТУАЛНА ЕЛАСТИЧНОСТ

„Знакови поред пута“
(Андрић, 1980):

„На махове, усред активног живота, осетим одједном како све одлази, како ствари напуштају свет и човек човека. Тада се враћам својој самоћи, правом завичају моје свести. А моја самоћа, то није тишина и непомићност, мрак и бесвест, то је вапај и кликтај свих људских судбина и животних захтева, од постанка света до данас, то је вихорно кружење безбројних сунаца, према којима је ово што нас греје само играчка, то је брујање милиона васионских звона у којима су планете клатна. И кроз ту васиону, без краја и имена, пободен је, од врха до дна, као стожер, мач од светлости - моја свест“ (стр. 14).

Дух и извори инспирације Естер Зајми Милентијевић су као реке понорнице заронили у најдубље сфере спознаје, испитујући границе спиритуалне еластичности, у трагању за Смислом.

Да бисмо докучили смисао и поруке, које осим лепоте, склада и оригиналности, носе ови радови, потребно је да на почетку протумачимо симбол сове у митологији и филозофији.

Сова представља чувара древних знања, она види и у мраку, при чему се не мисли само на ноћну тмину, већ тама овде има дубље значење и говори о знањима. Сова има способност да предосети будуће догађаје, да види прошлост и будућност, дајући им сасвим нову димензију. Сова је по својој природи усамљена птица, активна је ноћу, а дању дрема. Тишина је њено окружење и та тишина је јако важна за откривање наше праве природе, на путу ка враћању себи у своје ја.

Сова је у грчкој митологији верна пратиља Атине, богиње уметности и мудрости. У индијској митологији је љубимица богиње богатства Лакшми и сматра се весником успеха. У нашој симболици, хук сове је означавао долазак смрти, односно упозоравао је на опасности и несреће. Али и то је део живота и наших преображаја. Смрт не мора да значи физичку смрт, већ умирање старих навика и начина живота – почетак промена. Зато нам симбол сове указује да је дошло време да се нешто мења, да се пусти да оде од нас, да се ослободимо нечега, како бисмо кренули даље и били бољи. За то је неопходна мудрост, а њено оличење је сова.

Користећи симболику сопствене емоције визуелизирањем кроз облик, форму, линију, површину и боје, сова на овим радовима добија ново значење. Она постаје преносилац сопственог, али и туђег емоционалног стања које се таложу унутар сваког бића.

Обик на радовима представља реалност, схватање смисла настајања, као и положај у простору. Сама реч ОБЛИК почиње словом О затвореном формом која може да представља животни круг, али и наше тело, наш храм, у коме се дешавају трансформације и развој.

Чулна опажања и утисци, пажња, страх, бес, стрес, депресија, али и љубав, вера, нада, лакоћа и радост постојања, све се то дешава у овом храму, где се досеже унутрашњи мир и где се ослобођамо од свих везаности, где истинска спиритуална еластичност представља крајњи циљ.

Форма је та која представља емоционалну трансформацију, простор у коме је складиште реакција насталих између спољашњег и унутрашњег света.

Линија као самостални ликовни елемент постаје и површина и волумен и носилац форме, истраживајући емоционалне облике. Сматра се једнодимензионалном творевином наглашене дужине, која својим визуелним приказом може бити карактерна, да има свој ток и значење. Она тече као река, од изворишта, кроз кањоне и меандре, од бујице до мирног тока и ушћа у море љубави. Од обала и интеракције са околином, зависи и њен карактер и природа. Она симболише спиритуалну еластичност.

Површина је представљена тродимензионално на радовима који су изложени у спољашњем простору, излазећи тако из оквира свог визуелног дводимензионалног и подстиче осећање додира и жељу за додиром, открива квалитет и својства неке површине, облика, текстуре.

Боје могу, а и не морају, да прописују симболичка значења, али уношењем боје у живот разбијамо досаду, уносимо свежину, бојећи живот по сопственом сензибилитету. Боје носе одређену енергију, имају своју таласну дужину, зраче, лече, везују се за енергетске центре у телу и самим тим симболишу емоције: радост, задовољство, постојаност, љубав, креативност, чистоту емоционалну и телесну, скромност, духовност.

Сублимацијом основне црвене и ахроматских боја које преовладавају на радовима, Естер покушава да испровоцира одређене емоције и реакције посматрача. Белом представља чистоту, једноставност, искреност, која рефлектује снагу спектра, док су ауторитет и моћ приказани ахроматском црном. Сиву повезује са инспирацијом, постојаношћу, зрелошћу и компромисом. За добијање посебног утиска живота у пуној снази, Естер користи најтемпераментнију боју – црвену - која значи опстанак, снагу, топлину, енергију, узбуђење, радост и љубав...

Београд, 24. април 2017.г.

Оља Шестаков

БЕС, комбинована техника, 100x100 цм, 2017.

СТРАХ, комбинована техника, 100x100 цм, 2017.

ДЕПРЕСИЈА, комбинована техника, 100x100 цм, 2017.

СТРЕС, комбинована техника, 100x100 цм, 2017.

У ЛАВИРИНТУ

Нови циклус радова-инсталација Естер Милентијевић резултат је њене давнашње жеље да се изађе из оквира класично схваћених и употребљених материјала својствених уобичајеном поступку визуелизације у домену графичког дизајна.

Овде, наравно, није реч о материјализацији идеје која треба да поприми карактер визуелног знака својственог графичком дизајну, но о идеји да се, на изванредан начин успостави знак једнакости или, боље речено, веза између експресивне структуре исказа и свођења добијеног резултата до нивоа знака својственог графичком дизајну.

Тај појам класично схваћених средстава у процесу дефинисања визуелног исказа је, данас, доста релативан имајући у виду мноштво нових материјала који могу бити употребљени у процесу стварања, поготово у процесу конструисања инсталације.

„Класичност“ исказа, код Милентијевићеве, постиже се употребом геометризоване конструкције од дрвених летвица које на себе преузимају функцију експресивног цртежа, и по правцу пружања и по крајњој конструкцији, и по хроматским особинама које су у функцији подизања опште експресије исказа. Појачану експресију конструкције, на изванредан начин, смирују илустрације штампане на пластици које су апликоване на њу чинећи природни део исказа. Овде, имајући у виду визуелну целину, ваља указати на чињеницу да нови материјали и нове технике, условљавајући формирање нових слика, доносе могућност истраживања нових модела изражавања у интегралном смислу који су у блиској вези са одређеном количином знакова који, по себи, већ постоје у материји и који, у крајњој линији доживљавају ослобађање утичући на формирање властитог значења у контексту исказа.

Предмет-инсталација добијена на тај начин нема везе са обичном и опажајном реалношћу изазивајући сазнајне учинке ван уобичајених и познатих начина представљања. Структура исказа се овде претвара у обновљив процес који се сваки пут артикулише у различитим односима при чему ваља имати на уму да у процесу избора материјала Милентијевићева има у виду аутономност изабраних материјала настојећи, са пуним правом, да својства једног материјала не потисну својства и карактер другог.

У систему ових исказа постоје скривене лепоте у оптичкој перцепцији и променљивости носеће конструкције, променљивости, у покрету и броју, штампаних илустрација и, коначно, у суштини материје.

Не носи залуд овај циклус инсталација Естер Милентијевић назив: *У ЛАВИРИНТУ*. Не носи стога што је сам процес стварања, и све оно што доводи до њега, заправо један облик кретања по лавиринтима сопства, по лавиринтима сопственог система визуелног мишљења из кога произлази дело.

Такав лавиринт је намењен и гледаоцу, и сваки ће гледалац крећући се њиме налазити нешто друго и сматрати да је то носећи, значењски, део исказа.

Та различитост у гледању, доживљавању, разумевању и тумачењу дела призива у сећање поруку, и поуку, једног од Борхесових есеја о књижевности објављених у књизи „*Огледало загонетки*“, У огледу који носи назив *ПОЕЗИЈА*¹.

Елем, Борхес овако вели: *“Ирски пантеист Скот Еригена је рекао да Свето писмо садржи безброј значења и упоредио га са блиставим пауновим перјем. Више векова касније један ипански кабалист рекао је да је Бог начинио Свето писмо за сваког човека у Израелу и да, према томе, има онолико Библија колико има њених читалаца.“*

И један и други став су тачни не само у односу на Свето писмо но и у односу на књижевност, сликарство, музику, глуму...

Ваља рећи да се иста слика за сваког гледаоца стално мења јер се мењамо и ми, јер ми смо – *Хераклитова река, по коме, човек од јуче није човек од данас, а онај од данас неће бити човек од сутра. Ми се непрекидно мењамо*²

Речју, свако гледање дела даје могућност његовог другачијег доживљавања и тумачења.

Коначно, и само дело је Хераклитова променљива река.

Срђан Марковић

¹ Види: Хорхе Луис Борхес, *Огледало загонетки*, Светови, Нови Сад 1995, стр. 143-163.

² Исто, 145.

ВРТЛОГ, комбинована техника, 120x100 цм, 2021.

ПРОЦЕП, комбинована техника, 120x100 цм, 2021.

РАСКОРАК, комбинована техника, 120x100 цм, 2021.

МОЗАИК, комбинована техника, 120x100 цм, 2021.

ЗАЧАРАНИ КРУГ, комбинована техника, 120x100 цм, 2021.

ПСИХОГРАМ, комбинована техника, 120x100 цм, 2021.

АЛТЕР ЕГО, комбинована техника, 120x100 цм, 2021.

ЗАТВОРЕНИ КРУГ, комбинована техника, 120x100 цм, 2021.

ВИРТУЕЛНИ СВЕТ, комбинована техника, 120x100 цм, 2021.

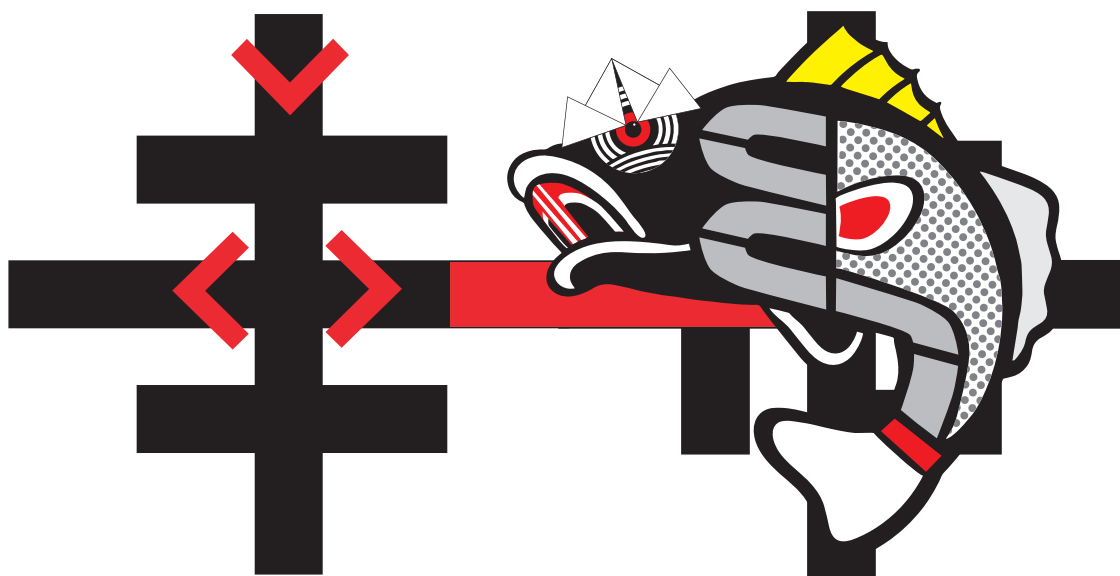
ИЗЛАЗ, комбинована техника, 120x100 цм, 2021.

СПОЉАШЊИ СВЕТ, комбинована техника, 120x100 цм, 2021.

АМБИС, комбинована техника, 120x100 цм, 2021.

РЕБУС, комбинована техника, 120x100 цм, 2021.

КРИК, комбинована техника, 120x100 цм, 2021.

Естер Милентијевић, рођена 1973. године у Београду.

Дипломирала и магистрирала Графички дизајн на Универзитету у Приштини, Факултет уметности. Од 2002. године ради на Универзитету у Приштини, Факултет уметности са привременим седиштем у Звечану на катедри за Графички дизајн. Члан УЛУС-а и УЛУКиМ-а.
е-маил: ester.milentijevic@pr.ac.rs

Значајне самосталне изложбе:

У лавиринту – просторна инсталација, Галерија Центара за културу Градац, Рашка, Србија, 15 – 29. 11. 2021. године.

Спиритуална еластичност – просторна инсталација:

Студио галерија Гаспар, Грожњан, Хрватска, 12. 08 – 02. 09. 2017. // ЈП Београдска тврђава, Калемегдан, Римски бунар, Београд, Србија, 15 – 24. 05. 2017.

Кутија душе – емоционална трансформација погледа – просторна графика, Културни центар Лазаревац, Модерна галерија Лазаревац, Лазаревац, Србија, 17. 11 – 01. 12. 2016;

Навирање контраста III – просторна инсталација:

Културни центар Зрењанин, Галерија Народног музеја, Зрењанин, Србија, 25. 08 – 20. 09. 2014;

Навирање контраста II – инсталације:

Галерија Центра за културу Смедеревска Паланка, Смедеревска Паланка, Србија, 05. 06. 2012. // Галерија Центра за културу, Свети Стефан, деспот српски, Деспотовац, Србија, 21. 05 – 05. 06. 2012;

Навирање контраста – инсталације:

Центар за културу Беране, Спомен кућа војводе Гавра Вуковића, Беране, Црна Гора, 17. 11 – 02. 12. 2011. // ЈУСД Црвена Комуна, Галерија Марко К. Греговић, Петровац на Мору, Црна Гора, 15 – 24. 10. 2011. // Галерија Бућа Луковић, Тиват, Црна Гора, 25. 10 – 02. 11. 2011. // ЈУ Центар за културу, Галерија Илија Шобајић, Никшић, Црна Гора, 01 – 10. 09. 2011.

Учествовала на 56 колективних изложби у земљи и иностранству.

Добитница неколико професионалних награда.

Спиритуална еластичност – просторне инсталације:

1. **ЗНАЊЕ**, комбинована техника, 100x100 цм, 2017. // 2. **СТРАХ**, комбинована техника, 100x100 цм, 2017. // 3. **БЕС**, комбинована техника, 100x100 цм, 2017. // 4. **ДЕПРЕСИЈА**, комбинована техника, 100x100 цм, 2017. // 5. **СТРЕС**, комбинована техника, 100x100 цм, 2017.

У лавиринту – просторне инсталације:

1. **ВРТЛОГ**, комбинована техника, 120x100 цм, 2021. // 2. **ПРОЦЕП**, комбинована техника, 120x100 цм, 2021. // 3. **РАСКОРАК**, комбинована техника, 120x100 цм, 2021. // 4. **МОЗАИК**, комбинована техника, 120x100 цм, 2021. // 5. **ЗАЧАРЕНИ КРУГ**, комбинована техника, 120x100 цм, 2021. // 6. **ПСИХОГРАМ**, комбинована техника, 120x100 цм, 2021. // 7. **АЛТЕР ЕГО**, комбинована техника, 120x100 цм, 2021. // 8. **ЗАТВОРЕНИ КРУГ**, комбинована техника, 120x100 цм, 2021. // 9. **ВИРТУЕЛНИ СВЕТ**, комбинована техника, 120x100 цм, 2021. // 10. **ИЗЛАЗ**, комбинована техника, 120x100 цм, 2021. // 11. **СПОЉАШЊИ СВЕТ**, комбинована техника, 120x100 цм, 2021. // 12. **АМБИС**, комбинована техника, 120x100 цм, 2021. // 13. **РЕБУС**, комбинована техника, 120x100 цм, 2021. // 14. **КРИК**, комбинована техника, 120x100 цм, 2021.

Издавач:

Факултет уметности
Универзитета у Приштини
Звечан - Косовска Митровица

Организатор:

Галерија Факултета уметности,
Дрварска 6, Косовска Митровица
тел. +381 28 497 924
е-маил: galerija@art.pr.ac.rs
www.art.pr.ac.rs

За издавача:

Проф. мр Естер Милентијевић,
декан Факултета

Уредник каталога:

Др ум. Сузана Вучковић

Савет Галерије Факултета уметности:

Др Бранка Гугољ, ванредни професор
Мр Никос Арванитидис, ванредни професор
Др ум. Анђела Мујчић, доцент
Др ум. Невена Поповић, доцент
Тамара Пешић, доцент

Кустос Галерије Факултета уметности:

Др Јелена Павличић Шарић, доцент

Дизајн каталога:

Мр Естер Милентијевић
Наташа Гвоздовић Матовић, стручни сарадник

Штампа:

Факултет уметности
Универзитета у Приштини
Звечан - Косовска Митровица

Тираж: 50 ком.

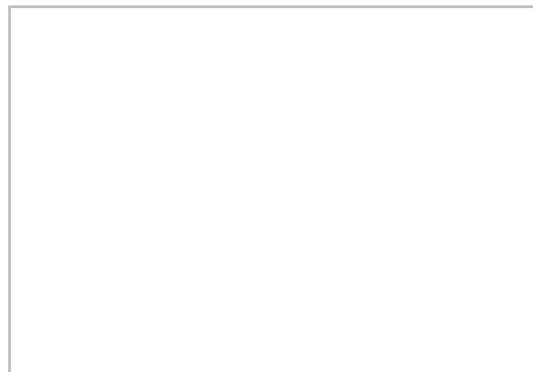
1. Инсталирати
Artivive апликацију

2. Пронађите радове у каталогу
означене са Artivive иконицом

3. Гледајте радове кроз апликацију
са свог телефона

Годишњи програм
Галерије Факултета уметности
се реализује уз подршку
**Министарства културе
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ**